

[Udenrigsministeren.]

Genveaftalernes grund og af etableringen af et overgangsstyre i Sydvietnam. Vi har fremhævet, at vi ikke anser en militær løsning for mulig, og udtrykt håb om, at Nordvietnam vil gøre sin indflydelse gældende for at få genindkaldt Genèvekonferencen.

Vi har på nordisk basis drøftet mulighederne for et initiativ, der kunne virke befordrende på en genindkaldelse af Genèvekonferencen, men har måttet se i øjnene, at der ikke for tiden er plads for et sådant initiativ. Tiden er heller ikke moden til nye initiativer fra dansk side.

Det, det drejer sig om i dag, er: hvordan tilvejebringes forhandlinger? Det gælder om at opnå en så afspændt atmosfære som muligt. Kunne vi foreløbig blot nå dertil, at parterne fik en fortrolig dialog i gang om enkelte led i en fredsordning, ville meget være vundet. Regeringen vil selvsagt nøje følge udviklingen, og skulle der vise sig mulighed for, at vi kan yde et bidrag — det være sig nok så beskedent, — til at få en sådan dialog i gang, er vi parat til at yde det. Men når dette er sagt, bør det nok også siges, at meget taler for, at de principielle modsætninger i tænke måde og værdimålere er så dybtgående, at kun tiden og de håndgribelige kendsgerninger, som den fører med sig, vil kunne fremtvinge et sindelagsskifte, som atter kan føre til en forhandling.

Der er ingen vej ud af denne konflikt undtagen over forhandlinger. Parterne ved, at vi som de fleste øvrige folk i verden nærer et indtrængende håb om, at stridens parter vil komme hinanden i møde og indlede forhandlinger. Vi håber selvfølgelig, at de vil gøre det snarest og derved sikre en ordening, der fører til en standsnng af krigen, til fjernelse af alle fremmede tropper, og som sikrer freden i området og det vietnamsiske folks ret til selv at råde over sin skæbne. Men jeg ville føre folketinget bag lyset, hvis jeg forsøgte at give indtryk af, at dette håbs virkeliggørelse skulle være noget, der ligger lige om hjørnet.

Ordføreren for forespørgerne (Kai Moltke): Ja, jeg skal ikke lægge skjul på, at udenrigsministerens redegørelse på en række punkter betød, lad os sige en udviklet formulering af regeringens politik, som

kun kan hilses med glæde. I særdeleshed tror jeg, at det utvetydige svar som landets udenrigsminister her har givet om, at man helt fra regeringens side tilslutter sig de 3 punkter i U Thants sidste erklæring, er yderst værdifuldt, fordi det betyder en styrkelse af mulighederne for at udfolde fredens kræfter gennem sådanne organer, som i øjeblikket har al autoritet i behold. Og når udenrigsministeren på regeringens vegne afgiver denne erklæring, er der for mig næppe tvivl om, at en sådan ubetinget tilslutning til U Thants initiativ samtidig dækker opfattelsen hos det store flertal af dette tings medlemmer.

Dernæst et par bemærkninger til nogle af de enkelte punkter i udenrigsministerens lige afgivne programerklæring. Allerede her spores jo på mange punkter FN-aktionens vejledende hånd. Der er jo bekendelsen til, at det første, der må til, er en nedsættelse af krigsaktiviteten på begge sider. Det er jo netop, hvad U Thant har givet udtryk for, og som jeg tror alle kan være tilfredse med. Jeg går ud fra efter udenrigsministerens sidste erklæring, at ønsket om nedsættelse af krigsaktiviteten i Vietnam også, og først og fremmest, omfatter det nuværende voldsomme bombardement af de nordvietnamsiske områder.

Det andet punkt tilgodeser jo også noget, der er yderst vigtigt: at der selvfølgelig ikke i Vietnam med held kan tales om opretholdelsen af freden, uden at FNL, den nationale befrielsesfront, kommer med. Det noterede jeg mig også med glæde på grund af den tydelige form, som det her har: at Saigonregeringen kan ikke være med ved forhandlingsbordet alene. Det er jo så meget desto mere påkrævet at afgive denne erklæring i dag, eftersom vi jo står over for en af disse gentagne spaltninger af det, man kalder for et regime i Sydvietnam. I den nordlige del af landet, i de udpræget buddhistiske distrikter, har vi jo nu igen delingen, generalstrejke i Dhalan, store befolkningsdemonstrationer og endvidere den buddhistiske kirkes komités erklæring om, at det, situationen i Sydvietnam kræver, er oprettelse af en national samlingsregering, afholdelse af valg til afløsning af militærdiktaturet og genoprettelse af freden. Det kan jo være ganske interessant at notere, at disse bevægelser